

כך ונתניהו יצרו אווירת טרור באוצר, ולפקידים הבכירים לא נותרה ברירה

3התפטרויות משמעותיות תוך 3 חודשים מהוות הספק לא קטן עבור שר האוצר, שכבר יכול לרשום לעצמו עוד אירוע "חסר תקדים מאז קום המדינה"; זו של קרן טרנר היא הרמת דגל שחור, לכל מי שעדיין לא הצליח להבין מה באמת קורה במגזר הציבורי בישראל ואיך בדיוק מתקבלות כאן ההחלטות

[אדריאן פילוט](#) 11.10.20 22:01 **כלכליסט**

1.

שלושה אירועי התפטרות משמעותיים תוך שלושה חודשים: ב-26 ליולי החשב הכללי [רובי חזקיהו](#), ב-26 לאוגוסט הממונה על התקציבים [שאול מרידור](#), ואחרי פגרת החגים המנכ"לית [קרן טרנר](#). מדובר בהספק לא קטן עבור ישראל כך, שר האוצר, שכבר יכול לרשום לעצמו עוד הישג "חסר תקדים מאז קום המדינה".

עבור מי שלא כל כך מבין או מכיר את עבודת הממשלה בכלל ואת עבודת האוצר בפרט, נבהיר: מדובר, ללא צל של ספק, ב-3 התפקידים החשובים ביותר במשרד, וייתכן שב-3 התפקידים החשובים ביותר במשק הישראלי כולו ובגיבוש המדיניות המקרו-כלכלית של ישראל - למעט נגיד בנק ישראל.

ובכל זאת, התפטרותה של טרנר היא המדאיגה מכולן. עזיבתו של חזקיהו היתה צפויה, הוא דיבר על זה רבות - עוד בתקופת השר כחלון - ואף השלים חלק נכבד מהקדנציה (הלא מוצלחת) שלו; התפטרותו של מרידור, עד כמה שהיתה קולנית ורוויית יצרים, האשמות והכפשות, היתה תוצאה של חוסר התאמה אישית שזעקה לשמיים, כאשר גם במקרה הזה, מרידור השלים חלק נכבד מהקדנציה שלו.

הסיפור של טרנר שונה במהותו: ארבעה חודשי קדנציה, כולל חגי תשרי, של מנכ"לית שנבחרה על ידי השר המכהן, זו תקופה קצרה באופן חסר תקדים. כאן לא היה "היעדר כימיה": כך וטרנר רצים יחד כבר תקופה ארוכה מאוד, ואף הצליחו במשרד התחבורה "לגנוב סוסים" יחד ולשגוע את משרד האוצר. ההתפטרות הזו היא הרמת דגל שחור, למי שעדיין לא הצליח להבין מה באמת קורה במגזר הציבורי בישראל ואיך בדיוק מתקבלות כאן ההחלטות.

2

המשברון הראשון בין טרנר לכך התרחש כאשר בנו של ראש הממשלה בנימין נתניהו כינה את פקידי האוצר "מחבלים". טרנר יצאה להגנת אנשי המשרד - כפי שניתן היה לצפות - וכך נזף בה בפרהסיה, בייש והביך אותה.

נקודת השבר העיקרית - והסימן השני לסדק מהותי בין השניים - הגיעה באותה ישיבה מכרעת שהניעה את התפטרותו של מרידור, כאשר שר האוצר דרש מהיועץ המשפטי של המשרד, אסי מסינג, להישאר מחוץ לדיון המקצועי. אגב, גם זה היה אירוע חסר תקדים: שר בממשלה שבדיון מקצועי חוסם בגופו את כניסתו של היועץ המשפטי הבכיר של המשרד, זה סימן רע מאוד. טרנר, שהייתה המנהלת של מסינג, לא התאפקה והסבירה לשר כי הוא לא יכול לעשות את זה; בתגובה הסביר לה כץ שהוא יכול, וגם איתגר אותה: יש מקום אחד, אם הוא נכנס - את יוצאת.

3

בחינת האירועים הללו אינה רכילות; היא חיונית על מנת להבין את "אווירת הטרור" שכץ ונתניהו יצרו במשרד הכלכלי החשוב ביותר במשק. שרי אוצר בישראל הם לא מומחים לכלכלה ולא מכירים את הצדדים המקצועיים שלה - לא את הפרקטיקה ולא את התיאוריה. לכן, חשיבותו של דרג מצקועי, א-פוליטי, א-מפלגתי, שמגבש מדיניות לפי ידע, מידע, ניסיון, קריטריונים ברורים, מטרות ויעדים - היא עצומה.

הסיבה היא שלמרות שאין "תוצאה נכונה" בגיבוש מדיניות, יש דרך נכונה לקבל החלטות. אלו דברים קריטיים בימים כתיקונם, קל וחומר בימים בהם ממשלת ישראל "פשטה רגל" לאחר שמזה מספר חודשים (עוד לפני התפרצות משבר הקוורנה) היא מוציאה עשרות מיליארדי שקלים שאין לה, תוך שהיא מעמיסה על גבכם, ועל גב בניכם ונכדיכם, חוב שיהיו חייבים לשלמו. מדובר בכסף שלכם - לא של קרן טרנר.

שאול מרידור ורוני חזקיהו צילומים: עמית שאבי, עמית שעל

כדי להבין את טיב ואיכות ההחלטות שמקבלת היום הממשלה לא צריך ללכת רחוק. הנה, למשל, דוגמה מאתמול: "דורש פיצוי מלא לעסקים, לא דמי כיס!" זעק בבוקר שר הבריאות, יולי אדלשטיין, ומייד הוסיף: "אסטרטגיית היציאה היא מתווה של תקווה, נצליח בתנאי שלא ניגרר לפופוליזם". זה ההיגיון הבריא של שר הבריאות, שמזמן איבד קשר עם המציאות: לזרוק כסף לכל עבר זה לא פופוליזם; פופוליזם מבחינתו זה לפתוח עסקים באיזורים ירוקים וצהובים, כאשר לפי הנתונים יותר מ-80% מהחולים המאומתים נרשמו בשליש מהערים בלבד, וחלק ניכר מההדבקה מתרחשת במגזר מסוים שלמרות שהוא קטן יחסית, הוא זה שבמקרה מחזיקה את נתניהו ואותו בשלטון.

כך נראית הממשלה, כך נראות ההחלטות, וכך נראית המדינה. טרנר, אישה מבריקה וחריפה בת 40, חייבת, כל בוקר, לחתום על זה. בסוף השבוע האחרון, אחרי שהבינה שאין תקציב, אין סדר עדיפויות ואין שיקלים מצקועיים, היא גם הבינה שבעצם היא לא ממש חייבת. יתרה מזו, היא הבינה שהנוכחות הפיזית שלה באותן "ישיבות" עלולה לצרוב לה אות קין שממנו לא תוכל להשתחרר לעולם.

מיד אחרי התפטרותה, מיהר השר כץ לדווח על "סיכום" עם אותו מסינג, ועם ראש אגף התקציבים בפועל, יוגב גרדוס, לפיו תקציב המדינה וחוקי ההסדרים ל-2021 יוכנו באוצר ויוגשו לממשלה במהלך דצמבר הקרוב, "בהתאם לשיקולים המקצועיים ולוח הזמנים המתבקש", יחד עם הבטחה שכבר בימים הקרובים יתקיים באוצר "דיון מקרו" המיועד "לקביעת יעדי התקציב", תוך "עבודת הכנה מקצועית" ובהתאם ל"מסגרות שנקבעו".

ההודעה הזו מראה שכך יודע היטב לאיזה מבוך הוא נכנס, שכן הוא לא יוכל לשרוד את התפקיד - ולבטח לא להצליח בו - בלי פקידות מקצועית לצידו. זו הסיבה שמינה את יהלי רוטנברג, סגן החשכ"ל ומנהל הכספים הראשי של בזק לשעבר, לחשכ"ל במקום חזקיהו. מינויו של רוטנברג אינו רק טוב, אלא מהטובים שנעשו מאז 2015, עם הגעתו של כחלון למשרד: הוא ממלכתי, מקצועי, "אוצרי", ממסדי, מלח הארץ - כל הסופרלטיבים.

אבל גם מינויו של רוטנברג לא יצליח למחוק את הכישלון של הממשלה הזו בטיפול במשבר הכלכלי-בריאותי הזה. קרן טרנר - שהייתה 4 חודשים בתוך החדר וראתה הכל - הביעה חוסר אמון בדרך היחידה שיש לפקיד: הניחה את המפתחות ועזבה. וזה, כאמור, לא כרטיס אדום ליכולות הניהול של הממשלה הזו - זה הרבה הרבה יותר.